

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben negyedévre . . . 5 korona.
 Egészévre . . . . . 12 „
 Vidéken: negyedévre . . . 5 „
 Egészévre . . . . . 20 „

László József
 kiadó és laptulajdonos.

Szentmiklósi József
 felelős szerkesztő.

Egyes szám ára 4 fillér.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Csapó-utca 9 sz. — Telefon: 275
 Kéziratok nem adnak vissza.

A magyar föld a magyaroké.

Debreczen, augusztus 28.

Sok szó esett már az idegenek térfoglalásáról. A magyar birtokosság szemlátomást fogy, ősi birtokok idegen kézre jutnak, ami a nemzeti állam megerősödésének útját állja.

Ez a kérdés már régen foglalkoztatja a közvéleményt. Most majd a törvényhatóságok, így Debreczen és Hajdumegye is foglalkozhatnak vele, annak az indítványnak a nyomán, amelyet Kacs Kovics Kálmán Somogyvármegye legutóbbi közgyűlésén terjesztett be.

Az indítványt a törvényhatósági bizottság nagy lelkesedéssel egyhangulag elfogadta s mindenestre lelkes visszhangra talál az országban és megakadályozza az idegenek hódítását.

Előttünk fekszik az indítvány és mi nagy jelentőséget tanúsítunk neki.

A hangja lelkes, bátor és

őszinte, az érvei megdönthetetlenek, az igazsága előtt föltétlenül meghajlunk. Méltányos talán mindenki-vel szemben, mert nem akar erőszakosan jogokat elvenni. A szent korona joga tiszteletet parancsol s innen indul ki Kacs Kovics Kálmán. Indítványa — mely nemsokára a debreczeni közgyűlés elé is kerül — egész terjedelmében így hangzik:

Tek. Törvényhatósági Bizottság!

A végzet a magyar nemzetet két népfaj tengerárja közé sodorta.

Magyarország egy kis sziget a germán és a szláv törzsek világtengerében.

Ennek a hullámcsapása ellen kell gátat emelnünk, nemcsak, de a belvizek árja, a kifelé törekvő nemzetiségek ellen is védekeznünk kell.

Kikezdte már a német a magyar földet a felsővidékeken óriási erdőuralmak összevásárlásával.

A nemzetiségi pénzüzetek megszüntelen orvtámadásokat intéznek a magyar föld ellen

A magyar, a székely pedig, kenyér-

adó földet nem lelve honában, idegenbe árad és örökre elvesz a hazára.

Vagy ha itthon marad, kijátsza a természet törvényét, tevékenységének szab szűk határt.

Régi igazság az: akié a föld, azé az ország!

A magyarnak nincs ipara, nincs kereskedelme.

A magyart faji ösztöne a rőghöz köti elannyira, hogy még iparosnép is üdülést, megújodást szinte földmívelésben talál.

Ha a magyar beleakaszthatja ekevasát, édes életfentartó reményhorgonyát a hazai földbe, nem lesz ehhez hűtlen sohasem.

Sőt ha meg van a lehetőség arra, hogy sarjai számára családi-tűzhelyül birtokot szerezhessen — nem tartja a gyermekáldást csapásnak és a gyermektelenséget áldásnak.

Megdönthetetlen tehát az az igazság, hogy aki a magyar földet védi, az a magyar fajt védi és aki a magyar faj megerősödését, nagyrakelését kívánja, az nyújtson módot arra, hogy a hazai talajon terjeszkedhessen, bőven sarjadozhasson.

Adjunk tehát a népnek földet, de nem úgy, hogy azt elvegyük má-

A „Szabadság“ tarczája.

Fürdői levél.

Félix fürdő, augusztus 28.

Ne tessék megijedni, ez nem olyan fürdői levél lesz, amely az elmúlt Anna bált, vagy a Balatoni Mór zongora virtuóz és Eperjessy Ludmilla végzett színesztanoda növendék hangversenyét regisztrálja. Oh nem! Egyszerűen tudtul adja mind azon szerencsétlenek a kik mint e sorok írója esuz, zsába, köszvény, rheuma (mindegy kutya a) vagy ilyes betegségben, fájdalmukban majd a fára másztanak, jöjjenek ide s szabaduljanak meg nyavajájuktól a Félix bányában. Zsigmond 100. 000 pengőért nem tudott vizet bugyantani Debreczenben a nagy templom előtt, itt meg néhány méterre rátalált, a legdusabb kénes forróvizre, mely 170,000 hektoliter meleg vizet

szolgált naponta. — Ez leszámítva a fürdésre használt esekély menységét, mind a Peczébe ömlik és még Nagyvárad alatt is gőzölög. Ennek a gőze mehetett némely nagyváradi journalistának a fejébe, hogy mostanában olyan érthetetlen örült kirohanásokat rendeznek Debreczen ellen.

Bihar, Békés, Hajdu, Szabolcs megyék csuzos beteget számosan keresik fel e kies fürdőhelyet és a vendégek száma juniustól szeptember végéig 500-ra tehető naponként. A renomirt bérlő Kernáts János, a kinek országgra szóló jó konyhája a kedves neje vezetése alatt áll egyformán parolázik szegénnyel, gazdaggal. Jó bort tart s vasárnaponkint tout-Várad kivasutazik e kellemes üdülő helyre, a hol a rózsák ezrei virítanak s e mellett teménytelen a délszaki növény.

Könnyü itt. Az üveg házak a forró vizre vannak építve és télen is mindig egyenlő a hőmérséklet.

Debreczenből sokan vannak. — Már elfelejtették az Ady Endre Debreczen ellen való kirohanását is s megbocsátottak neki, hiszen a nagy kálvinista Rómában csattant ki a bölcsesség foga, a hol szerették, becézték, dédelgették. — Egyebet nem vártunk tőle, hanem mikor a „Szabadság“ f. hó 23-iki „Debreczen“ czimű cikkében olyannal vádolt bennünket a mihez absolute semmi köze, ez már bosszantó. — Hiszen ott van a lapja élén a neve a Collegium jeles növendékének Lunyoghy Labolesnak. — Miért nem kérdezte meg attól cikkiró, hogy mit tett Debreczen Csokonaiért? Az megmondta volna, hogy sirján már régen vas monumentum áll. — Az emlékkertben gyönyörű szobra van. Szülő-és lakó háza emléktáblával van megjelölve. — A Csokonai Kör megfelel feladatának, mert nem csak Szabolcska verseit adta ki, hanem most a „Dóczy“ dalt rendezti sajtó alá.

Van Csokonai ereklye muzeum is.

A „B I K A“ szálloda bérletének megszűnése miatt

az összes berendezések és felszerelések hátralévő részei u. m. kávéházi márványasztalok, finom fehérre festett vaságyak, madráczok, ezüstneműek, függönyök, finom flanel takarók, paplanok, tollpárnák sat. úgy mint eddig d. e. 11—12. d. u. 3—6 óra közt állanak megvásárlás céljából az igen tisztelt Bika szálloda bérlőtársaság vevőközönség becses rendelkezésére.

soktól, akár az egyesektől, akár az egyházaktól, hanem mintegy a dús gazdag asztaláról lehulló morzsákból a Lázárnak.

Es erre meg van a mód, az eszköz ezredéves birtokalkotmányunkban gyökerezetben.

Magyarországon minden földbirtoknak egy a közös gyökere, forrása: a szent korona joga.

Ebből eredt az adományozás útján, ebbe folyt vissza a magvaszakadás és a hűtlenség esatorniján.

A földbirtoknak azt az őseredeti jellegét nem szüntette meg a patenssel behozott telekkönyv, mert ez csak biztosabbá tette, szabatosabban meghatározta, hitelre képesítette az egyéni tulajdont.

Az egyéni tulajdonjog lényeges tartalma azonban kimerül akkor, amikor a tulajdonos földbirtokot elővásárlás útján magához váltja.

Ez az elővásárlási jog nem sérti lényegében a tulajdon eszméjét. Hisz az eladónak szándéka megvalósul. Igaz, nem azzal az egyénnel, akivel tervezte az elidegenítést, de ez merőben személyes vonatkozás lévén, a korona őstulajdonosi jogával szemben semmivé törpül.

Az árverésen történő elidegenítésnél ily személyes vonatkozás egyáltalán nem létezik; egyedül a legelőnyösebb ajánlat az irányadó.

Elvégre is ez a föld, amit a magyar vérhullásán, könyve omlásán egy ezredéve szerzett, amit ugyanígy keservesen egy évezreden megvédelt, nem válhat idegenek prédájává, nem maradhat üzérkedés tárgya akkor, amikor a magyar kénytelen elszakadni szülőtte földétől, hogy idegenben keressen magának mostohát.

A magyar korona joghatóságából származtatott elővásárlási jog lesz mindenha az az arkimédesi pont, amelyen megvetve lábát, a magyar állam biztosan intézi a magyar faj sorsát az idők teljességeig: megakadályozza az idegenből reánk törő birtokvásárlást, meghiúsítja a nemzetiségi pénzintézetek orvítmadásait, védő várat emel a magyarságnak a nemzetiségek közt és ezek összetömörülését megakadályozza, végül megadván az alapot, új meg új családi

tűzhelyek létesítésére: megapasztja a kivándorlást és fokozza a magyar faj regeneráló őstermőképességét.

Mindezek megfontolásával indítványozom:

Irjon fel Somogyvármegye törvényhatósága a kormányhoz és országgyűléshez oly törvény megalkotása végett,

amely biztosítja a magyar államnak a szent korona joghatóságából eredő elővásárlási jogot a földbirtokokra,

amely az elővásárlás útján megszerzett földbirtokokon nemzeti és társadalmi szükségleteinek megfelelő telepítésről célirányosan intézkedik:

Végül, hogy küldje meg ezen felírását pártolás végett az ország összes törvényhatóságainak.

POLITIKAI HIREK.

Az interparlamentáris konferencia végleges elhalasztása. Mint fővárosi tudósítónk táviretozza, újabb szenzációval szolgál Bécs. Megirtuk a minap, hogy a konferencia osztrák csoportja a fogadtatás előkészületei miatt három héttel későbbre halasztotta az interparlamentáris konferenciát és mi voltunk az elsők, a kik hirt adtunk arról, hogy az elhalasztás politikai okokból történt. Hogy mennyire jól voltunk informálva, annak ma eklatáns bizonyosságát adhatjuk. *Pirgnet* báró, az osztrák csoport elnöke ma táviratilag arról értesítette *Dessewffy* Arisztid háznagyti titkár, hogy az interparlamentáris konferenciát végleg elhalasztották és Bécsben ez idén elháríthatatlan akadályok miatt ez idén egyáltalán nem tarthatják meg. Az elháríthatatlan akadály pedig az *osztrák politikai viszonyok*. Körber és az osztrák kormány nem volt képes az osztrák pártokat rábírni arra, hogy a belpolitikai kérdéseket ne vigyék bele a nemzetközi tanácskozásba és ennek következtében jónak látták végleg elhalasztani a konferenciát. Ennél nagyobb blamázs valóban nem érhetne Bécsnek és Ausztriát.

De már a színházunkat ne nevezük el az ő nevével. Nem azért mert bohéme volt, (adatott abba a színházban elég bohéme darabot Komjáthy) hanem mert azt a színházat nagy költséggel a város építette sőt harmad éve a tatarozása is elvitte, a nagynehezen összekuporgatott 90,000 korona nyári szinkór alapot. Annak a színháznak „városi színház” a neve remélhetőleg az is marad. Makó új színigazgató agyában fogamzott meg ez az eszme soha erre senki nem is gondolt.

Mást várunk mi Makótól, nem a színházunk elkeresztelését, hanem azt hogy az előadásokat oly nivóra emelje melyet a jó debreczeni publikum és a nagy subventiot adományozó város megérdemel. A Pecze partján pedig hadd dühöngjenek tovább is Debreczen cultura nélküli zsirossága ellen. Mi csak haladjunk önértetes, tisztességes munkánkkal előre de azt tanácslom hogy a Calvinista Róma ősz kollégiuma ellen ne firkáljanak mert a muzeumba vannak letéve a nagybotok és gerundiumok és tudnak a debreczeniek nem csak a Zaltay Lajos féle finom nyelven beszélni és írni, hanem

erősebben is, a mikor a nagy kulturaju és eminens erkölcsű Nagyvárad találja a rövidebbet huzni.

No de egészen eltértem a Félix fürdőtől a melynek csilapító vize bizonyára nem oka, hogy ennyire is kifakadtam; pedig még meg akarom írni, hogy ez a forró víz carlsbadi sóval iva a gymor bajra is épen hasznos. Szeretve tisztelt főispánunkat Puky Gyulát is ez gyógyította meg ezelőtt öt évvel.

A szomszédos Püspök fürdőben csak néhány vendég lézeng, az új bérlő Erényi ur pedig mindent megtenne az érdekében, de hiába az emberek nem mennek oda, pedig a vasut még mindig ott áll meg előbb s csak nagy kerülővel jön a sokkal jobban fregneutált Félix fürdőben. — A posta is ott van, jóllehet éppen százszor annyi postát el expedial Félix iroda azon szelleműs két hölgye a kik páratlanok abban, hogy a vendégek kívánságainak eleget tegyenek.

K.

Az új országház megnyitása. A szünet után október nyolczadikán tartja első ülését a képviselőház az új országházban. Ekkor lesz a törvényhozás új székházának megnyitása, mely rendkívül impozánsnak ígérkezik és valósággal nemzeti ünnep lesz. Az ünnep programját a kormány, a főrendiház és a képviselőház elnöksége a jövőhónapban állapítja meg. Ezideig csak az a terv merült föl, hogy az ünnepi „Veni sancte” a budavári koronázó Mátyás-templomban tartassék meg. A törvényhozás két házának tagjai itt gyülekezzenek és az Istentisztelet után, melyen *Vasary* Kolos biboros hercegprimás pontifikálna, diszhintókon és koscsikon vonulnának le az új országházba. Mivel a koronázás és minden országos ünnep legősibb székesegyházunkban, a Mátyás-templomban folyik le, az új országház fölavató ünnepe is csak innen indulhat ki.

Debreczen — Kossuth Lajosnak.

A városi törvényhatóság rendkívüli közgyűlése.

Saját tudósítónktól.

Debreczen, augusztus 28.

Ünnepre készül a nemzet. A legigazabb, a legmagyarabb magyar születésnapjának századik évfordulóját ünnepli hazafias kegyelettel. A *monoki Messiás* dicső nevének szentel országSZerte lelkes ünnepeket, honszeremmel tüzelte lelkesedéssel ápolván a szabadság megdicsőült apostolának hallhatatlan, bábőrözte emlékezetét.

Ünnepre készül Debreczen is... A magyarság régi erőssége, a hajduság szive, a kálvinista Róma — Hozzá és önmagához méltó fénynyel kívánja kivenni a maga részét a nagy napokból és dicséretes buzgósággal készíti elő a szeptember tizenhetediküi ünnepet. Városi törvényhatóságunk rendkívüli közgyűlésre gyűlt egybe tegnap és egyhangu lelkesedéssel szavazott meg 100,000 koronát *Kossuth* Lajos, Debreczenben föllállítandó monumentális szoboremléke céljaira, elhatározván egyszersmind a megboldogult kormányzó életnagyságu arczképének a város közgyűlési terme számára való megfestését is.

Szobor és kép, két művészi becsü alkotás hirdeti majdan Debreczen közönségének hálás áldozatkészségéből, itt e város falain belül a *Kossuth* név dicsőségét, a *Kossuth* név hervadhatatlan örökéltü voltát.

Tudósítónk a rendkívüli közgyűlés lefolyásáról a következőkben ad kimerítő tudósítást.

(A közgyűlés.)

Puky Gyula főispán szabadságon lévén, képviselőtében, *Komlóssy* Arthur főjegyző, polgármester helyettes délután négy órakor nyitotta meg a rendkívüli közgyűlést. Meleg szavakkal üdvözölte a szép számban megjelent törvényhatósági

bizottsági tagokat. rövid szavakkal válaszolva a tárgysorozatot, melynek szép pontja a *Kossuth* Lajos századik születésnapja megünneplésére vonatkozik.

A rövid elnöki megnyitó után *K. Tóth* Sámuel interpellált az ev. ref. elemi iskolák ismert kérvénye ügyében. A felszóllalásra *Ábrahám* László tiszti főügyész válaszolt. Az interpellálónak adott felelet után *Budapest* fő és székváros meghívóját terjesztette elő *Szabó* Kálmán jegyző. A főváros közönsége a szeptember 19-én tartandó *Kossuth*-mauzoleum alapkövetélteli ünnepségére hívja meg *Debreczen* városát.

(Debreczen az országos ünnepen.)

A felolvasott meghívással kapcsolatban terjesztette elő a tanácsi javaslat is, mely szerint *Debreczen* város közönségét a polgármester vagy helyettese, *Komlóssy* Arthur és *Kovács* József bizottsági tagok fogják képviselni.

A küldöttség részt vesz az ünnepségeken és a város közönsége nevében koszorut helyeznek a szabadság édes apja sirhalmára. A közgyűlés egyhangulag vette tudomásul a tanács javaslatát.

(Diszközgyűlés.)

Csóka Samu jegyző a *Kossuth*-ünnepség rendező-bizottság indítványát terjesztette elő. A bizottság javasolja, hogy szeptember 19-én, a *debreczeni Kossuth*-ünnep napján délelőtt fél tízkor diszközgyűlést tartanak a városház nagytermében. A városi tanács hozzájárul a javaslatához és elfogadásra ajánlja azt a közgyűlésnek.

A javaslatok kapcsán bemutatott az ünnepek programja is, a melyet az intéző bizottság immár leljesen kidolgozott.

A rendkívüli közgyűlés egyhangulag hozzájárul a diszközgyűlést javasoló indítványhoz és annak előkészítésével a városi tanácsot bizta meg, elfogadván egyszersmind a megállapított ünnepi programot is.

(Kossuth szobra.)

Az ünnepeket előkészítő-bizottságnak a *Kossuth* szobor felállítására vonatkozó indítványát terjesztette elő ezután *Kovács* Kálmán. A lelkes, hazafias indítvány arra kéri a közgyűlést: *szavazza Kossuth Lajos debreczeni szobrára tíz éven át évi 10—10000 koronát*. Az intéző-bizottság javaslatához a jog- és pénzügyi-bizottság is csatlakozik és indítványozza, hogy már a jövő évi költségvetésben vétessék is föl 10000 korona a kegyeletes célra. A tanács ugyanily értelemben terjeszti elő határozati javaslatát, megjegyezvén, hogy országos pályázat kihirdetését tartja kívánatosnak.

Szentessi János bizottsági-tag azt indítványozza: adják össze a 100,000 koronát 10 éven át maguk a mindenkor törvényhatósági bizottsági tagok, ne szavazza azt meg ez a közgyűlés a kisemberek terhére, ne hajtsa azt be pótdadó alakjában.

Bakonyi Samu dr. válaszolt a föl-szóllalásra. Elismeréssel szolt az indítványozó nemes intenczióiról, mindazonáltal kéri: *szavazza meg az ünnepi előkészítő bizottság javaslatát a rendkívüli közgyűlés egyhangulag és ne menjen bele újabb propozicziókba, a melyek lehetnek esetleg helyesek és őszinte szívből jöttek, de kivitelük semmikép sem látnak biztosítottnak*. Indítványozom egyszersmint, hogy a *Kossuth* szoborra vonatkozó művészeti pályázat mielőbb közzétéssék, (Helyeslés.)

Kiss Albert bizottsági tag egy véleményen van az előtte szólóval. *Kossuth* szobrához mindenkinek hozzá kell járulni s így a tanács javaslatát kéri egyhangulag elfogadni.

Többek hozzászólása után *Komlóssy* Arthur főjegyző szolt még az elnöki székéből a javaslatához, kimondván egyszersmint a rendkívüli közgyűlés határozataként, hogy a *törvényhatósági bizottság hozzájárul az indítványhoz, azzal a megjegyzéssel, hogy az állandó szoborbizottságot mielőbb megalakítandónak tartja*.

(Kossuth arczképe.)

Mléssy Gyula jegyző az ünneprendező bizottság javaslatát terjeszti elő: *Kossuth* Lajos életnagyságu és művészi kivitelű arczképének a város székházának közgyűlési terme számára való megfestése iránt a városi tanács elfogadásra ajánlja a bizottság javaslatát.

Juhász Ignác és *Márton* Imre bizottsági tagok hozzászólása után, a rendkívüli közgyűlés egyhangulag hozzájárult az indítványhoz.

(Egyéb ügyek.)

Az általános házbéradó kérdésében folyó vegyes bizottsági felülvizsgálat költségeire 6000 korona póthitel engedélyezését kérelmezi *Hajdu* Gyula tanácsnok, a bizottság képviselőjében.

A törvényhatósági bizottság rendkívüli közgyűlése a jog- és pénzügyi-bizottság és a városi tanács javaslatára a kérelmezett póthitelt a kívánt célra megszavazta.

A nagyerdei városi fürdőbérletből *Altmann* Béla dr. kilépett. A közgyűlés tudomásul vette a kilépésről szóló bejelentést azzal, hogy a város szerződés szerű jogait továbbra is fentartja a kilépett bérletárssal szemben.

A városi légszuszgyárnál teljesített bővítési munkálatok befejezéséről és a bekerülési összeg elszámolásáról szóló világitási bizottsági jelentés a tanácsi javaslattal együtt tudomásul vétetett.

A *debreczeni* érdemes önkéntes tüzoltó testület kérvénye volt a rendkívüli közgyűlés tárgysorozatának legutolsó pontja. A tüzoltók „A testület fennállásának 25 éves története” című munka nyomtatási költségeinek elengedését kérték s a közgyűlés helyt is adott a szerény kérelemnek.

Egyébb tárgy nem lévén, a rendkívüli közgyűlés fél hatkor véget ért.

Az ipartestület ülése.

Előljárási értekezlet.

Saját tudósítónktól.

Debreczen, augusztus 28.

Az ipartestület előljárási ülése tegnap délután négy órakor tartotta meg szokásos havi ülését az ipartestületi épület tanácstermében. Az ülésen teljes számban megjelentek az előljárási tagjai. Az iparhatóság képviselőjében *Bereczky* Lajos rendőrfogalmazó volt jelen a gyűlésen.

Tóth Kálmán elnök megnyitván az ülést, a jegyző előterjesztette a napirendre felvett ügyeket.

A szegszárdi és lippai ipartestületek meghívóját olvasta fel elsősorban is a jegyző. A két társtestület zászlót készített, melyek felszentelését szept. 14-ére tűzte ki s ez ünnepélyes aktusra meghívta az ipartestületet. Ugyancsak meghívást kapott a testület a helybeli kereskedelmi és iparkamara székház-avatási ünnepélyére, melyen az elnök és titkár képviselik a testületet.

Neulander Ignác budapesti cég egy fiók-üzlet felállítására kért engedélyt a testülettől. Kiderült azonban, hogy a fióküzletet csak megtévesztésül tartotta fenn azért, hogy ennek örve alatt megrendeléseket gyűjtsön s a törvényt kijátsza. Az iparhatóság az élelmes kereskedőtől elvette iparigazolmányát s üzletét beszüntette.

Komlóssy Arthur városi főjegyző átiratot intézett az ipartestülethez, hogy a *Kossuth*-képek kiállítása céljaira tanácstermet engedje át s egyuttal a felügyeletet is vállalja magára. Az ipartestület készséggel adja át a termet említett célra, felügyeletet azonban nem vállalhat, mert erre ideje nincsen.

A szept. 17-én tartandó *Kossuth*-ünnepre vonatkozólag elnök felhívja a tagokat, hogy az ünnepélyen minél számosságban jelenjenek meg. Egyben meg is szavaztak 20 koronát lampionokra.

Tóth Kálmán elnök ezután jelentést tett budapesti utjáról, hol az országos kongresszus előkészítő-bizottságának ülésén volt jelen. Megemlíti, hogy az iparosok betegsegélyző-pénztára ügyében járt a miniszteriumban s mindenütt kedvezően fogadták. Az ügy mielőbb el lesz intézve. A jelentést tudomásul vették s elhatározták, hogy az ügy támogatása végett küldöttséget menesztjenek *Bakonyi* Samu dr. orsz. képviselőhöz és felkérlik a közbenjárásra.

A kereskedelmi és iparkamara székház-avatási ünnepélyére a már említett elnök és titkár kivül a következők vesznek részt: *Riesz* Henrik, *K. Tóth* Sámuel, *Debreczeni* Lajos és *Molnár* Gyula. Vendégeket fogadnak elszállásolásra *Blaskovics* Mihály, *Kermos* Gyula és *Fridvalszky* Rezső.

A nagyváradi országos kongresszuson a testület elnök és titkárán kivül öttagból álló küldöttséggel vesz részt.

Ezután az egyes szakosztályok javaslatát, majd ipar megszüntetések és új iparigazolmányok váltásáról tett jelentést a jegyző, ki ezután szept. 20-tól kezdődőleg hat heti szabadságot kért, melyet a testület egyhangulag megadott neki.

Ezzel a tárgysorozat ki is merített és az ülés véget ért.

Papválasztás Debreczenben.

Intézkedések a választásra.

Saját tudósítónktól.

Debreczen, augusztus 28.

Holnap gyakorolja papválasztási jogát a debreczeni ev. ref. egyház szavazóképes polgársága. Némethy Lajos örökébe ülteti be a választandó lelkészt. A mozgalom erősen folyik az egyesjelöltek érdekében. A választás nagyfontosságú a debreczeni egyházra nézve. mert ki kell szemelnie a pályázók közül a Balogh Péter, Revész Bálint és több kitünő lelkész katedrájára méltó lekipasztort. A szavazók tiszta meggyőződéssel adják szavazatukat arra a lelkészre, kit legérdemesebbnek találnak a betöltendő helyre. A jelöltek mindenike érdemes ember, kiváló lelkész és így a szavazóhívek minden befolyás mellőzésével adhatják szavazatukat bármelyik jelöltre.

A presbiterium a papválasztási aktus intézkedéseit a következőkben állapítja meg:

1. Mivel a f. évi 1191. sz. P. végzésben kimondatott, hogy a választási eljárás ez évi aug. 30-án d. e. 8 órakor a Nagytemplomban veszi kezdetét, mint-hogy az egyházi törvény 227 § a 3-dik bekezdése értelmében 3832 lévén a választók száma, a szavazásnak két helyen kell történnie: presbiteri gyűlésünk kimondja, hogy a választók közül az 1-3-ik kerületben lakók az egyház tanácstermében, a 4-6-ik kerületben lakók a Kossuth-utcai ev. ref. felső leányiskolában fognak szavazni.

2. A lelkészválasztásnál megválasztatnak és kiküldetnek a jó rend fentartására:

a) az egyház tanácstermében leendő szavazáshoz: Otr. Végh János vezetése alatt Török Bálint, Kéki Sándor, Kovács László, Molnár Ambrus és Ablonezay Gedeon,

b) a felső leányiskolánál történő szavazáshoz: Kovács László vezetése alatt Alföldi Gábor, T. Nagy János, Kulcsár Gábor, Pethő István és Pethő Lajos presbiterek.

c) a tekintetes városi tanács megke-restetik, hogy mind a két helyre két-két rendőrt adni sziveskedjék oly módon, hogy ezek a rend fentartására felkért presbiterek utasításait követni tartoznak.

2. Szavazó czédulák lévén szükségesek, a tanácssteremben szavazók részére vörös, a felső leányiskolánál szavazók részére zöld színű szavazó-lapok nyomtatása, még pedig 4000-4000 példányban elrendeltetik és felhivatik a gazd. bizottság elnöke, hordassa szét a szavazólapokat kellő időben a szavazókhoz és erre a célra a választók névjegyzékéből utca és tized szerinti listákat készíttethessen, felhatalmaztatván a kellő munkaerő és elhordó felvételére, ezek díjainak utalványozására.

4. A gazd. gondnok utasítatik, hogy a használatni szokott szavazóládákat a városi hatóságtól kérje el és azokat minden szükséges irodai szerrel ellátva szállíttassa idejekorán a szavazóhelyekre.

5. A választók névjegyzéke az egyházi törvény vonatkozó szakaszai értelmében ez év július 31-én az eddigi tett befizetések folytán kiegészítve lezárandó

lévén, e lezárásra az elnökség ezennel felkéretik.

6. A törvény 213 §-a szerint az egyházmegyei elnökség által kinevezettek mellé az egyházi gondnokon kívül a választók személyazonosságának ellenőrzése szempontjából még egy presbiter választandó és küldendő ugyan ki, de mivel az eddigi gyakorlat szerint is több kiküldött vett részt a választásnál; mivel továbbá erre a több kiküldöttre szükség is van, mert az egyházmegyei elnökség által kinevezettek a jegyzőkönyvnek és szavazók jegyzékének vezetésével járó nagy munkát nem végezhetik:

a) az egyház tanácstermében leendő szavazáshoz a fűrdőre távozó főgondnok helyettesül Kovács József, ennek helyettesül Konez Elek, a személyazonosság ellenőrzésére Kertész János, helyettesül Faragó András, jegyző a főjegyző, a leszavazók jegyzékének vezetésére Szilágyi Bálint és Hody Béla presbiterek.

b) a felső leányiskolánál történő szavazáshoz: Szinay Gyula gazd. bizottsági elnök, mint a főgondnoknak szabályaink szerinti helyettese, helyettesül dr. Sz. Szabó József, a leszavazók személyazonosságának ellenőrzésére B. Nagy János, helyettesül Erdei Ferencz, jegyzőül az aljegyző és dr. Kocsár Gábor, a szavazók jegyzékének vezetésére Tassi Miklós presbiter és Zong János tanító küldetnek ki.

UJDONSÁGOK.

Debreczeni élet.

Tarka krónika.

(Milyen erkölcsök.) Egy kereskedő nemrégiben válókeresetet adott be a felesége ellen.

Tudniillik meggyőződött róla, hogy a felesége leveleket vált egy veszedelmes csinos bajszu fiatalemberrel.

Persze a megcsalt férj erkölcsi érzésének teljes fölháborodásával adta tovább az esetet megbotránkozva sopánkodott:

— Micsoda erkölcsök! Micsoda erkölcsök!

Az egész város a megcsalt férj pártján volt és elítélték a „bűnös“ asszonyt, a ki nem ártalja megcsalni az urát.

Ezzel szemben a férjét természetesen a hitvesi hűség példányképeinek festették le és elkeseredve sóhajtottak föl:

— És egy ilyen derék férjet csal meg a felesége!

Am a válópör menetét most egy nem várt incidens bolygatta meg. Ugyanis ugyanahhoz a törvényszékhez, amely a válópört fogja tárgyalni, apasági kereset érkezett be a férj ellen. És fölösleges mondanunk, hogy ezt a keresetet nem a felesége adta be.

(Akinek két becsülete van.) A tisztú kázinóban, hogy melyik városban, az mellékes — nagy antiszemitizmus uralkodott. A világ minden kincséért sem volt szabad a kázinba olyannak belépni, akinek a vallási viszonyai rendezetlenek voltak.

Egy kiváltságos házaló mégis akadt, aki előtt megnyílt a kázin ajtaja.

Szabadon jöhetett-mehetett, kínálhatta apró-cseprő portékáit.

A tisztek megtűrték maguk között, habár nem egyszer kikezdték az öreg házaló vallását, még pedig olyan jelzőkkel, melyek az illatnak tökéletes ellentétét képezik. Ezzel a házalóval történt a következő eset:

Egy izben az ebédnél ismét ott kínálhatta a tiszteknek az áruit.

Ezuttal nem igen akadt vevője, csak az asztalfőnél szólította meg az egyik százados:

— Salamon! Told ide a pofádat! Van e valami jó bugyellárisod?

— Tessék százados ur. Ez jó. Nagyon finom és csak két forint.

— Két forint!? Nem ér ez két koronát se Salamon!

— Becsülemre mondom, hogy megéri.

— Czoki Salamon — pattogott a százados — a zsidónak nincs becsületszava.

— Bocsánatot kérek százados ur — felelte a házaló — nekem kettő is van. Katonai becsületszavamra mondom, hogy két forint a bugyelláris.

— Micsoda szemtelenség az, Salamon!? Katonai becsületedre!?

— Igen tudniillik a másik százados ur a multkor a becsületszavát adta nekem, hogy el-sejéig kifizeti az adósságát, de nem fizette. Hát én most arra mondom, hogy a bugyelláris két forint.

Tisza László. Gmundenből érkezik a távirati hír, hogy

Tisza László ott szívzsellhűdésben hirtelen meghalt. Tisza László testvére volt Tisza Kálmánnak és Tisza Lajos grófnak és most 72 éves volt. Életrajzi adataiból kiemeljük a következőket:

Született Geszten 1829. június 27-én. Tanulmányait a szülői házban kezdette és Pesten folytatta. 1848 elején királyi táblai felesküdt jurátus volt. Márczius 15. után a pesti nemzetörség soraiba lépett s előbb mint őrmester, majd mint főhadnagy és zászlóalj segédtiszt szolgált, egyszersmind a földmívelési, kereskedelmi és ipari miniszteriumban segéd-fogalmazó volt. Később a Nádor-huszárokhoz, majd a Miklós-huszárezred zászlaja alá állott és főhadnagyi ranggal dandárparancsnoki segéddé lett. A móri szerencsétlen kimenetelű csatában megsebesült és a Nagyvárad mellett Püspökfürdőben keresett gyógyulást. Itt érte a világios fegyverletétel híre is. Fölgyógyulása után hadifogságba jutott, de megmenekült. Miután sebei miatt a besorozástól is fölmentették, kiment Berlinbe, a hol másfél évet töltött komoly tanulmányok közt, majd Párisba és Angliába utazott a politikai intézmények megismerése s az elméleti s gyakorlati közigazdaság tanulmányozása végett. 1852-ben visszatért Erdélybe s mint az erdélyi gazdasági egyesület alelnöke mintagazdaságot tartott fenn erdélyi birtokán. A lovar-egylet megalapításának is egyik kezdeményezője volt. Sokat buzgólkodott a protestáns egyház érdekében, mint a nagyenyedi egyházmegye gondnoka. — 1866-ban képviselőnek választották. A véderő-bizottságnak és a honvédegyesület központi választmányának volt elnöke, a déli vasuttársaság igazgatósági tagja s a bécsi általános biztosító-társaság budapesti vezérképviselője volt.

* **Hitelesítő közgyűlés.** Ma délelőtt hitelesítő közgyűlés lesz a városháza nagy tanácstermében *Komlóssy Arthur* főjegyző, polgármesterhelyettes elnöklete alatt. Az ülésen, mely délelőtti 11 órakor lesz, a tegnapi rendkívüli közgyűlés jegyzőkönyvét hitelesítik.

* **Csávossy Béla a pápánál.** Csávossy Béla udvari tanácsos, a képviselőház háznapja egy hét óta Olaszországban tölti nyári szabadságát és e hó 23-án Rómába utazott, a hol Leo pápától kihallgatást kért. E hó 24-én értesítették, hogy a pápa őt, másnap hétfőn fogadja. Erről a fogadtatásról Csávossy érdekes részleteket írt meg a képviselőház egyik tisztviselőjének *Farkas János* terembiztosnak. A levél szerint Csávossy leányával, *Orcsy Jenőnével* és Béla fiával jelentkezett a pápánál hét ón délelőtt háromnegyed 12 órakor. A pápa, a ki igen jól érzi magát és aggkora ellenére még igen élénk, nagyon szívélyesen fogadta a magyar látogatókat. Első sorban a magyar viszonyokról kérdezősködött Csávossytól, majd az egyházpolitikai törvények hatásáról és a magyar képviselőházi tudakozódott, minde kérdésekre Csávossy részletesen válaszolt. Majd azt kérdezte a pápa, hogy Csávossy mióta képviselő? A családtaghoz is intézett kérdéseket, majd mindnyájukat megáldva, negyedórai beszélgetés után bocsátotta el őket. Csávossy el van ragadtatva a fogadtatás szívélyességétől és bámulattal ir a pápa szellemi frissességéről. A háznapja már a jövő hétfőn visszaérkezik Budapestre és itt folytatni fogja a régi képviselőház átadása tárgyában megindított tárgyalásokat.

* **Wolafka szepesi püspök.** *Schlauch* Lőrincz bíboros püspök, *Nagyvárad* nagy emlékü bíbornokának utódjáról még most sincs semmi hír. Legerősebben tartja magát az a kombináció, hogy *Szmrecsányi Pál* szepesi püspököt fogják *nagyvárad*i püspökké kinevezni. Az így megüresedett szepesi püspöki székbe pedig *Wolafka Nándor* debreczeni plébános lép, kinek kinevezése szinte befejezett dolog és ezt rövid időn belül publikálni is fogják.

* **Mattasich-Keglevich kegyelmet kapott.** A közös hadsereg *Dreyfus-a*, az udvari intrikák áldozata kegyelmet kapott. Ezt a szenzációs hírt röpitette a világba az *Arbeiter-Zeitung*.

Megdobban az ember szíve, a mikor ilyen rövid szavakban tudomására jut ez a tény. Főlelevenedik szemünk előtt a múlt.

Látjuk a szépséges hercegnő oldalán a délczeget ulánus tisztet, a hercegi férj szolgálattevő kamarását.

Aztán egyszerre botrány-hirekkel lett tele a levegő. Előbb párbajt vívott *Koburg Fülöp* herceg *Mattasich-Keglevich Géza* főhadnaggyal. Ez már maga is eléggé bizonyította, hogy a daliás tisztnek nem volt semmi része azokban a közönséges büntettekben, a melyekkel vádolták.

Azután következett *Koburg Lujza* hercegnő szokése. Nizzából tünt el a főhadnaggyal. — Keresték mindenfelé, hiába. Lóborban, *Osztogovics* horvátországi földbirtokos kis kastélyában huzta meg magát a szerelmes pár. De az idillnek hamar vége szakadt. Kicsalták őket a biztos menedékhelyről és az udvari intrikák minden borzalmasságával szakították el egymástól a két szerelmest.

Fogságba hurezolták *Mattasich-Keglevich Géza* ulánus főhadnaggyot. Titkos gyűlésen, egészen kiszolgáltatva hóhérainak, hozták meg ezt a kegyetlen, igazságtalan ítéletet. Tiszti rangjától megosztva került a möllersdorfi katonai fegyházba.

Három évig és nyolcz hónapig szenvedett ott a szigorú fogságban, a melynek elviseléséhez csak ártatlanságának érzete adott erőt.

Most aztán megnyílt előtte a fegyház kapuja. Kegyelmet kapott. Megrövidítették a togság időtartamát, de a mult méltatlan szenvedéseirel elégtételt ezzel nem nyert.

* **Debreczeni szállodás az amerikai elnöknek.** A hortobágyi pásztorok szép ajándéka méltó szégyenkezésünkre itt-hon maradt, mert nem gyűlt be annyi pénz, hogy elküldhették volna. *Hauer Bertalan* törv. hatósági bizottsági tag, az „Angol Királynő” kiváló tulajdonosa e helyett egy szőlővenyigéből nagy ügyességgel készített botot küldött el tegnap a magyarbarát elnöknek, ki bizonyára örömmel fogadja az értékes és kedves ajándékot. A bothoz különben szép tokot is készített az ajándékozó. Így legalább ha szűrt nem, legalább egy botot kap ajándékkul *Roosevalt* elnök.

* **Vissza a szabadságról.** *Szabó Kálmán* jegyző tegnap visszaérkezett szabadságáról és átvette hivatalának vezetését. Ugyancsak szabadságukról érkeznek haza *Bernáth Elemér*, a királyi tábla elnöke, aki *Sáros-Darócson* és *Szeghő István* táblai tanácselnök, aki *Mária-Bessenyőn* nyaralt.

* **A város zabszükséglete.** *Debreczen* város lovainak egy évben 1600 mázsa zabra van szükségük. A tanács a tegnap tartott ülésén elhatározta, hogy nyílt pályázat útján szerzi be ezt a szükségletet. Az árlejtés zárt lesz.

* **A meghosszabbított váltó.** Egy debreczeni pénzintézet kétszáz koronás kölesönt szavazott meg egy vidéki atyafinak. A váltó a minap lejárt, amiről az intézet értesítette üzletfelét. Az atyafi bebállagott tegnap délelőtt a bankba, s megállt a rács előtt, odaadta a hivatalnoknak az irást.

— Kérem átossággal tekintetes ur ezt a levelet kaptam.

— Azért kapta hogy fizessen.

— Megkövetem, nincs nekem most kétszáz koronám.

— Hát hosszabbítsa meg a váltót, aztán tizenegy óráig nyujtsa be.

Az öreg magyar besomfordált idején a takarékpénztárba. Két egymásba ragasztott kitöltetlen blankettát adott át a tisztviselőnek:

— Tekintetes ur itt a váltó.

A hivatalnok kaczagva bámult a különös papírra:

— Hát aztán mit csinált maga ezzel a váltóval?

Az öreg paraszt a világ legtermészetesebb hangján felelt:

— Meghosszabbítottam instálom alászan.

* **Sertés konzum vásár Debreczenben.** A *Debreczenben* létesítendő sertés konzum vásár tárgyában a városi tanács előterjesztésére *Daranyi Ignác* földmivelésügyi miniszter nemrégiben küldte le a válaszát. A leirat szerint a miniszternek elvileg nincsen kifogása a vásártér felállítására, hanem kéri a tanácsot, hogy tudassa vele, vajjon csak a kör-

nyéki megyékből, vagy az egész országból akarnak sertéseket felhajtani. Továbbá, hogy hány sertés felhajtására lehet számítani és hogy mennyi sertésakolt kell építeni. A tanács tegnapi üléséből adta meg a miniszter kérdéseire a feleletet és így a sertés konzum vásár létesítése *Debreczenben* befejezett tény.

* **Letartóztatott rendőr.** Tegnapi számunkban már megemlékeztünk arról a vakmerő rablótámadásról, melyet *Modra Béla* lakatossegéd ellen elkövettek. A kárvallott egy rendőrt gyanúsított a tett elkövetésével. A gyanuba fogott rendőr ellen olyan sok és súlyos gyanuok merült fel, hogy tegnap délelőtt *Mile Pál* rendőrfogalmazó, aki ez ügyben a vizsgálatot vezeti, letartóztatta a gyanúsított *Bangó Márton* 82. számú rendőrt. A rendőrt átadták a királyi ügyészségnek, mely most hivatva lesz ez elszomorító és megbotrántató ügyben egy kis világosságot teremteni.

* **Diák turistáskozás.** A tanítóképzőintézeti tanárok elhatározták, hogy növendékeik pedagógiai tanulmányainak kiegészítése, látóköriki szélesítése, nem különben kedélymvelő nevelői hatása céljából rendszeres iskolai kirándulásokat szerveznek. A terv értelmében évenként egy nagyobb és két-három kisebb kirándulás lesz. A kirándulások az érdeklődés fölkeltésével, a cél, a teljes utiterv előzetes közlésével, a fontosabb mozzanatok megismertetésével s szakszerű magyarázatokkal a tanárok által pedagógiailag előkészítendő, utközben magyarázatokkal, fölvilágosításokkal, utmutatásokkal eredményessé, az öröm és vidámság előmozdításával lehetőleg *kellemessé*, s a kirándulás után kellő formában, (utinapló, jelentés, fölolvadás) való számonkérés által tartós értékűvé teendő. A tanítóképző intézeti tanárok Országos Egyesülete föl fogja kérni a kormányt, hogy a tanulmányi kirándulások egységes szempontok szerint való rendezését az állami képzőkre nézve kötelezőleg rendelje el, a többi képzőket illetőleg pedig az iskolafentartó hatóságok figyelmét e fontos tényezőre — hívja fel.

* **Halálozások.** Meghaltak tegnap *Debreczenben* a következők: *Rózsási Mária* ev. ref. 20 napos, *Kerékgyártó József* ev. ref. 15 hónapos, *Novák Gábor* róm. kath. 14 hónapos, *Tóth Zsuzsanna* ev. ref. 24 hónapos, *Monori Mária* ev. ref. 3 hónapos, *Várady Margit* Viola ev. ref. 1 hónapos.

* **Magyar fürdők dolga.** A *Drezdában* és *Bécsben* megjelenő „Illustrirte Reise und Badezeitung”-ban *M. Berg* v. *Munterbach* tollából czikk jelent meg e czímen: *Magyarország gyógyítóforrásai és fürdőhelyei.* A czikk forrásaink és fürdőinek nagyrészt fölelmegeti nevezetes, ajánló tulajdonságaikkal együtt. A szerző, a ki német ujságíró s Magyarországról ir külföldi lapokba, ezt mondja bevezetésében: „Kétségtelen, ha egyes magyarországi gyógyító erejű források értékét és jelentőségét egész terjedelmében megismernék, mindjárt számos közönségvonzó pontja támadna az országnak s gyümölcsöző módon méltányolnák és hasznosítanák ama kincseket, a melyek jelenleg sokfelé fölszedetlen vagy csak hiányosan kiaknázva a föld méhében pihennek?” Nem lehetetlen, hogy hasonló szimpatikus figyelmeztetések visszhangra

találjanak a német nyári utasok sokaságában, ha olyan elterjedt szaklapban látnak napvilágot, mint a főtnevezett újság.

ROHITSI
Tempelforrás

érvágyat gerjeszt, megkönnyíti az emésztést, szabályozza az anyagcserét.

NAGYBANI RAKTÁR:
• HOFFMANNJÓZSEF cégérel •
BUDAPEST BATHORYUTCA 8

TANÜGY.

A Zenede megnyitása. Most jelent meg a debreczeni Zenede 1902—1903-iki tanévre szóló értesítője. Az értesítő esinos kiállítású füzet, mely az összes tudnivalókat tartalmazza. A debreczeni Zenede az ének, zongora, hegedű, gordonka, gordon, fa és rézfúvóhangszer tanszakokat ismerteti. Vannak még melléktanfolyamok is. Ilyen a szavalat, zenetörténet is. A zenedében a beiratási díj 4 korona, míg a tandíj a tanszak szerint fizetendő. Vannak a zenedében alapítványos helyek is, ezeknél az alapító tagok egyenes leszármazottjai előnyben részesülnek. A beiratás a Zenede 41-ik tanévére szeptember hó 7—10-ig tart, még pedig naponta délelőtt 11—1 óráig.

Pótérettségi vizsgálatok. A debreczeni állami főreáliskolában a javító, pótló érettségi vizsgálatok az alábbi napokban lesznek. Az írásbeli vizsgálatok szeptember hó 5, 6, 9, 10-én és a szóbeli vizsgálatok pedig szeptember 12-én tartanak meg.

Beiratások a Dóczy-iskolába. Az ev. ref. egyház debreczeni leánynevelő intézetében, mely Dóczy Gedeon vezetése alatt áll, a beiratkozások a következőképpen történnek. Augusztus hó 30, 31-én az elemi iskolába. A felsőbb leányiskolába s a tanítóképző intézetbe augusztus hó 31-én és szeptember hó elsején és másodikán. A tanítóképző intézetnek az új iskolaévadban a második évfolyama is megújittatik.

Ertesítés. A debreczeni nőipariskolába a beiratások szeptember 1—5-ig tartanak. Jelentkezések az iskola helyiségében a jelzett napokon d. e. 9—12-ig, délután 3—6 óráig történhetnek. — Az igazgatóság.

SZÍNHÁZ és MŰVÉSZET.

— (Szinházi bizottsági ülés.) Debreczen város színházi bizottsága Oláh Károly tanácsnok elnöklete alatt holnap délután fél 4 órakor a városháza nagytermében ülést tart. Az ülés tárgyai a következők: 1. Az „Uránia” színház igazgatóságának kérvénye s „Déliabók hazája” című darab, előadásai iránt. 2. Bemutatása a színházi bérlők törzskönyvének. 3. Makó Lajos igazgató kérvénye a délutáni előadások tárgyában.

TÁVIRATOK.

Véres botrány.

Eszék, augusztus 28. (Saját tudósítónktól.) Egy itteni nyilvános helyen Steiner Nándor 78-ik gyalogezredbeli főhadnagy két kardesapás-életveszélyesen megsebesítette Jó Sándor megyei főmérnököt, a kívül régi haragosok voltak.

Rablók katonaruhában.

Konstantinápoly, augusztus 28. Az „Agence de Constantinople” hivatalos török forrásból való információk alapján jelenti: A Balkánvidéken Vodema mellett felbukkant egy 28 tagból álló banda, a mely részint fuztanellát, részint katonai egyenruhát viselt és Gras- és Mauser-féle puspákkal volt ellátva. A banda vezére a mozgalom más vezéreivel egyetértően mindenféle machinációkat kísérelt meg, hogy a keresztény lakosságot meggondolatlan lépésekre bírja. A hatóság intézkedéseket tett, hogy a bandát kézrekerítse és küldőit kinyomozza. Hivatalos török körökben arra utalnak, hogy a mozgalom vezetői gyakran török paraszt ruhát viselnek, hogy a keresztény helységek lakosait könnyebben izgathassák a muzulmán polgártársak ellen. Így történt Bacsovában (a razlogki kerületben), a hol egy hétfeü banda megtámadta Baki agát, a ki a banda egyik tagját megölte.

Pusztító földrengés.

New-York, augusztus 28. Chaffee tábornok azt táviratozza Manilából, hogy Mindanao-szigetén a lakelaloi kerületben az amerikai főhadiszállás közelében sok földrengés volt, a melyeknél 50—60 benschülött elpusztult. Az amerikaiak közül senkinek sem történt baja.

KÖZGAZDASÁG.

Hirdetés. Kedvezmény a szőlősgazdák részére az 1892. évi xv. t.-cz. 3. §-a értelmében: Nyílt községekben, melyek közzé tartozik városunk is, azok a szőlősgazdák, kik szeszes italok kimérésével vagy kismértékben való elárúsításával nem foglalkoznak, (1888-ik xxxv. t.-cz. 2. §-a) abban a kedvezményben részesülnek, hogy saját termésü boraiktól a házi szükségletre szánt bormennyiség után italadó fejében, ezentul is csak a jelenleg fennálló fogyasztási adónak megfelelő részét fizetik és pedig I-ső osztályu községekben hectoliterenként bor után 6 kor. 70 fillért, bormust és szőlőezefre után 5 kor. 4 fillért.

A hivatelt törvény 26. szakasza szerint a házi fogyasztás bejelentésére következők rendeltetnek, u. m.: Azok a szőlősgazdák, a kik az előbbi szakaszban jelzett kedvezményre igényt tartanak, kötelesek Szeptember hó 15-ig, legkésőbb azonban a szüret megkezdéséig,

ebbeli igényöket a községi Előljáróság-nál bejelenteni, vagyis tehát a szőlősgazdák említett jogigényeinek bejelentésére Szeptember 15-ike, és ha a szüret előbb kezdődne, a szüret megkezdése tüzetett ki végső határidőül. E szerint a bejelentések, ha a szüret Szeptember 15-ike után kezdődne is, legkésőbb Szeptember 15-ig okvetlenül megteendők (1895. évi 14,450. szl p. ü. min. hat.)

Megjegyeztetik, hogy a belterületen a városban állandóan lakók részéről az I-ső és II-ik kerületi rendőrkapitányságnál! a szőlőskertekben és a mezőségeken kint lakók részéről pedig a mezőrendőr-kapitányságnál történik leendő bortermeiseiknek bejelentése.

E bejelentésbe foglalandó a bejelentő lakhelye, házszáma, a családtagok száma és a szőlőbirtok terjedelme holdakban s a házi fogyasztásra felhasznált bor évi átlagos mennyisége hectoliterekben, még pedig úgy az új, mint az adózatlan ó-borokra nézve is.

Ha a kedvezményes adózásra igényt tartó szőlősgazda egész bortermeisét házi fogyasztásra akarja fölhasználni, köteles abban az esetben, hogy ha termése öt hectolitert meg nem halad, az egész termés után a kedvezményes adót vagy a szőlőcseférék, illetőleg mustnak a bor- és husfogyasztási adó iránti törvények és szabályok 17. szakasza értelmében való kijelentése, vagy pedig a bortermeis szokásos felvétele alkalmával, a bor-és husfogyasztási törvények és szabályok 48. és 49. szakasza szerint azonnal lefizetni. Debreczen, 1902. augusztus hó 8-án. A városi tanács.

Magyar Általános Hitelbank.

Első pénzintézetünk félévi mérlege, a mely 2,028,325-91 korona tiszta nyereséggel záródik, pénzügyi körökben kellemes hatást keltett. Már annyira hozzászoktunk a gazdasági pangás nyomasztó hatásához, hogy az olyan mérleg, mely a megelőző év időszakának jövedelmével szemben nemesak hiányt nem, hanem éppen többletet mutat fel, a legkellemesebben kell hogy megleljen. A többlet csak 85.000 korona ugyan kerekszámában, de nem annak nagysága a fontos, hanem az, hogy abból az általános helyzet jobb felfogásának jelét következtethetjük. — Kornfeld vezérigazgató a vezetésére bízott intézet zárszámadásainak jévahagyása, valamint az osztalék megállapítása körül tudvalevőleg rendkívül szigorú. Nemesak az elért jövedelmeket veszi tekintetbe, hanem az általános helyzetet is, miért a magyar általános hitelbank mérlegét és osztalékát bizonyos mértékben az általános gazdasági helyzet hőmérőjének tartják. — Ha tehát vezető bankintézetünk üzletvezetősége jónak látja, hogy az elért többlet leírás vagy egyéb könnyvitelszerű művelet által el ne rejtessék, úgy ebből joggal következtethetjük, hogy az általános helyzet jobbra fordultáról van meggyőződve és az élénkebb üzleti tevékenység idejét közel állónak tartja. Hogy a mérlegbe csak a végleg lebonyolított társas üzletek jövedelmeit állították be és a nagy magyar konverziót, melyet Kornfeld vezérigazgató kezdeményezésének köszönhetünk, későbbi időre tartották fenn, magától ér-

rendőnek tetszik, miután ez a művelet az osztrák hitelintézet félévi mérlegében sincs elszámolva.

A magyar általános hitelbank igazgatósága a félévi mérleg megállapításával egy belső ünnepélyt kötött össze, amelyben érdemtelen elnökének, — gróf Andrássy Aladárnak az ülésterem részére Benzur Gyula által festett arcképét leplezték le a kellő ünnepélyes módon.

A pozsonyi kiállítás. Pozsonyból jelentik táviratban: A szeptember hó 7-én megnyíló mezőgazdasági országos kiállítás igazgatósága közzétette a kiállítást látogatók kedvezményes utazására, elszállásolására és ételmezésére vonatkozó megállapodásokat. Eszerint kedvezményesen úgy egyesek, mint a csoportos kirándulók utazhatnak. Egyesek számára a kiállítás idején rendezendő kongresszusok rendező-bizottságai adnak menetjegyigazolványokat, a melyek arra jogosítják az illetőt, hogy a váltott jeggyel a közvetlen magasabb kocsiosztályban utazhatik.

Csoportos kirándulók részére a kiállítás igazgatósága ad igazolványokat, a melyekkel harmadik osztályban, ha legalább 10 ember utazik együtt, 50 százalékos kedvezmény jár. — Az elszállásolás

szintén két féle. Az egyénekenkénti, szállodákban és magánházakban történik, a lakásközvetítést egy korona díjért a városi szállásadó bizottság teljesíti. A lakásigényeket jó előre be kell jelenteni. A csoportos elszállásolásra igényt tartók egyenként 50 fillérért kapnak középületekben és barakokban lakást. Ezért 15 nappal előbb kell jelentkezni. — Az ételmezést a közel 7000 embert befogadó pozsonyi vendéglők teljesítik és a városi népkonyha, melynek élén 40 tagú előkelő hölgy bizottság áll. Itt a csoportos kirándulók 80 fillérért kapnak jó ebédet. Ennek igénybevételét szintén be kell előre jelenteni.

REGÉNYCSARNOK

A SZERELEM HATALMA.

Regény.

Írta: Jablonczay Kálmán.

(Folytatás)

55

X.

Vissza hazafelé.

Ne lőjj uram! ragadta meg Babill Tardos fegyverét. . . .

Afrikában a fenevad is hálás jóltevője iránt.

Nézd . . . folytatá . . . mig mi a kigyót bámultuk ide csuszott lábunk elé hogy megköszönje élete megmentését.

A Párduc ott feküdt mint egy hízog vadász eb a két férfi lábánál és ragyogó szemeiben felesillant a hála fénye, és mintha mondta volna megmentőim! tiétek vagytok utolsó lehellete mig parancsoljatok velem.

Babill Afrika szülöttje tudott a Párduc szemeiben olvasni meglátta benne az őszinte szelid ragaszkodást, és közel lépve hozzá lehajolt, hogy megsimítsa, a még emberi kéz által soha nem érintett fejet.

Az állat megalázkodva fogait mosolyra vicoritva, szívesen tűrte a barátság ezen újabb megnyilvánulását.

Majd oda fordult Babill Tardos felé és arcán az öröm kifejezésével kiáltá.

Jó uram! egy új szenvedő társunk akadt ismét, mely bizonyosan utolsó lehelletéig a mienk lesz.

Nézd!! folytatá ez állat az kinek fényes szemeiben a kiolthatatlan hála szikrája ragyog.

Most már ismét hárman voltak a hontalan barátok.

A harmadik egy afrikai Párduc, mely Európában még az állat kertek vas-ketreczét is karmával tépi szét.

Előre tehát, hol ott a veszély hol egy néger és egy fenevad védik meg az Európait.

(Folyt. köv.)

DEBRECZEN.

Ajánlja az újabb időben gazdagon és a legmodernebb anyagokkal dusan felszerelt

könyvnyomdáját,

mely különösen alkalmas minden olyan nyomtatványok előállítására, melyeknek az izléses külső belbecsét is emelni van hivatva.

Csapó-utca 9.

LÁSZLÓ JÓZSEF könyvnyomdája.

Telefon 275.

De éppen olyan csinnal és lehető olcsó árban készít mindennemű egyszerű nyomtatványokat is és ezeknek nemcsak csinos, hibátlan, hanem gyors előállításáért is felelősséget vállal.

A papir gyári árban számítottatik.

Vidéki megrendeléseket a legpontosabban teljesít.

Hirdetések a „SZABADSÁG” című politikai napilapban a legolcsóbban számítva közzétételnek.

Telefon 275.

